

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általotok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

A katonák visszatartása.

Országszerte megdöbbenést keltett a hadügy-, illetve honvédelmi miniszternek az a rendelete, mely szerint a tényleges állományban levő legénység tartós szabadságolása további rendelkezésig elhalasztandó. E rendelet szerint azok a katonák, a kik az őszi gyakorlatuk befejeztével haza kerültek volna, kénytelenek tovább szolgálni, mert ezt a katonai regula ily kívánja.

A magyar ember katona volt mindig. Megesküszik, hogy legfőbb hadurának engedelmessé lesz; megesküszik, hogy a magyar hazának mindig, minden körülmények között oltalmára, avagy védelmére fegyvert fog s szinte nem is hishetjük, hogy magyar, a ki ezt az esküjét hűséggel, szívvel és lélekkel nem teljesíti. A magyar ember soha sem tudott rossz katona lenni. És ezt a katonai életet, ezt a nehéz, igazán felette terhes életet mindig jókedvvel, nótaszóval, szenvedéssel, nyomorúsággal, mellette is vígan élte át. Ennek a vigságnak, teljes odaadásnak a fenti miniszteri rendelet óta vége. A most folyó őszi gyakorlatok élénk vidámságát szólan levetség váltotta fel s félt, hogy ez a szótlan

levetség a rendelet foganatosítása esetén hangos keserűséggé változik s esküszegésbe, hűtlenségbe vezet azokat is, a kik a királynak, a zászlónak, a hazának hű fia, engedelmes katonái voltak. Még néhány nappal ezelőtt erdőn és mezőn, ugaron és tarlón, az őszi gyakorlat bármely terepén felhangzott az öreg gyerek vigdanája:

Már ezután úgy élem a világot,
Extra sapkám a szememre vágom,
Extra sapkám a szememre vágom,
Csak a szabadságos
Kis könyvemet várom.

Ma már teher a fegyver, teher minden felszerelés, teher a szegény öreg gyerekeknek még az élet is, mert egyetlen s ebben az egyben is minden reménységétől fosztották meg. Nem gondol az a szegény katona az obstrukcióra, nem törődik a véderő-utasítással, csak egyet tud s ez óriási súlyllyal nehezedik rá: a gyakorlat után sem mehet haza. Nem mehet haza, nem a szüleihez, nem ahhoz, a kit talán élete párjának választott. Hogy miért, nem tudja s ha megmagyarázzák neki, megérteni akkor sem fogja. Pedig hát a miniszter is, meg sokan mások is abban a véleményben vannak, hogy ez a rendelet

jogos, helyes, sőt szükséges. Jogos, mert törvény szerint minden katona visszatartható azon év december 31-ig, a mely év végén az illető a tartalékba való áthelyezésre igényt tart. Helyes is, mert az állam belső rendjét és biztonságát kockáztatna kitenni nem lehet. Sőt szükségesnek tartják ezt a rendeletet, mert a békelétszám kiegészítése csak ezen az uton történhetik.

Mi ezzel szemben azt mondjuk, lehet ez a rendelet jogos, de nem helyes és nem szükséges. Jogos lehet, mert a kik a tartós szabadságra, illetőleg december 31-én a tartalék-viszonyba való helyezésre igényt nyel bírnak, azok a véderő-törvény utasítás szerint tényleges szolgálati kötelezettségük három utolsó havában a békelétszám kiegészítésére külön miniszteri utasítás folytán beidézhetők, illetve visszatartathatók. De nem tekinthetjük ezt a rendeletet helyesnek és szükségesnek, mert a békelétszám kiegészítése egyéb módon is eszközölhető. A törvény nem rendel, csak egyéb mód hiányában lehetőséget ad a legérgebb évfolyambeli tényleges legénység visszatartására, illetve beidőzésére. De van a véderő-törvény utasításnak egy rendelkezés, mely az

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hét országon keresztül.

Utí emlékek.

A bikaviadal.

A ki Spanyolországban jár és bikaviadalt nem néz meg, az tulajdonképpen lemondott arról, hogy a spanyol népet legjellemzőbb és leglényegesebb vonásáról ismerje. Mint a ki beköborolja Magyarországot és kikerüli az Alföldet, a melyről fogalma sincs; nem eszik paprikást és nem hall cigányzenét; a ki elmegy Münchenbe és nem iszik sört; a ki Velencében jár és nem nézi meg a Szt. Márk terét. Sőt azt mondom, hogy mindez csekélység. Az említett dolgok nevezetesegek, látnivalók, a bikaviadal pedig a spanyoloknál nemzeti eszme, ideál, a melyet nehezebben nélkülözhetnek, mint összes gyarmataikat s a mely ott liktet a művelt spanyol lelkében ép úgy, mint az egyszerű utcaseprőjében. A gyerekekben ép úgy, mint a hölgyekében. A gyerekek az utcán bikaviadalosdit játszanak, a hölgyeknek pedig galoppban jár a szívük, ha bikaviadalt látnak. A ki a bikaviadalt be akarná tiltani, annak pusztulnia kellene Spanyolországból detronizálni fognak, akár király, akár egyházi felsőbbség legyen.

Tulajdonképpen pedig nem egyéb egy utálatos mulatságnál, a mely ötven perccel lejjebb szállít elöztünk minden caballerot. Mert a mi európai eszünket megborzongatja a gondolat és undorral elmékedünk az olyan nemzeti mulatság felett, a mely gyönyörködni tud abban, miként kineznek agyon és ölnek meg egy állatot. Elfordulunk tőle, a mint elfordulunk a rómaiak és

görögök izlésétől, a kik izmos gladiatoraik halálhozó tusájában gyönyörködtek.

Bárhogyan jellemezzük azonban a bikaviadalt, egyet, hogy izgatón érdekes, senki sem tagadhatja el róla.

De hát elülről kell ezt is kezdenem.

Madridi időzésünk első napján, csütörtökön, német vezetőnk hírül hozta, hogy ma bikaviadalt levén, ha tetszik megnézhetjük. Hógnye! Váltott is jegyet személyenként 6, vagy 7 pesetéért (valamivel több mint két forint) az első helyre, azaz a bikához legközelebb eső és árnyékos helyre. Az előadás délután 5 órakor kezdődött s másfél óráig tartott, mely alatt összesen 6 bikát végezték ki.

A Plaza de Toros, vagyis a szinkör felé közeledve, egész néparadat hőmpölygését láttuk. Elegáns urak, előkelő asszonyságok a köznéppel együtt törték magukat, hogy valahogyan le ne késsenek. A spanyol megtakarítja a száján a költséget, de a bikaviadalt hacsak lehetséges, el nem mulasztja.

A tömeg közt itt-ott feltűnt már egy-egy pikador a festői szép ruhájában, a mint a szintérnek való görhes lován baktatva, a küzdőtér felé kocogott. Büszkén emelgette a fejét, kevélyen vetett jobbra-balra egy-egy tekintetet, szóval úgy viselte magát, mintha az amerikai gyarmatok megmentése egyedül tőle függene. A nép pedig, a mely körültölte tolongott, ujjal mutogatott rája, mint nemzete hőisére, a kit büszkén vall magáénak.

A város szélén előtűnt állott a nagy terjedelmű, téglából épült gömbölyű cirkusz, a melynek azonban teteje nincs. Több bejárón keresztül a köralakban elhelyezett ülőhelyekre, nem székekre, vagy padokra, hanem gránit-kockákból emelt lépcsőkre jutunk. A Madridiban tízenegy-

ezer ember fér el, ennél csak a sevillai nagyob, a mely 15 ezer embert képes befogadni.

A nagyterjedelmű porond elég mélyen fekszik s egy öles magasságra vastag erős deszkapalánk választja el a nézőtérrel. A nézőtér és palánk között még egy méter szélességű tér van, a hova a heccelők a bika elű beugrálni szoktak.

A nép nagy zsvajlja, tereferelve szórakozott. Valamennyi a viadal esélyeit latolgatja. Mert a bikákat, mint a jó sportsmanek a futtatáson résztvevő lovakat, valamennyien ismerik. Papájukat, mamájukat, szóval az egész családfát, kinek az istállójából került ki, milyen a természetük, jellemük, milyenek az esélyek stb. stb.

A frissítőket és a spanyol nyalánkságokat árulók folyton bömbölnek a fülünkbe. Mások pedig puha bőrvánkosokat árulnak, a melyek a másfél órai gránitkövön való csücsüléshez bizony nagyon jól elkelnek. Szóval olyan zsvaj vesz bennünket körül, annyian járnak a nyakunkon keresztül helyeikre, hogy minden öt percben az óráinkat nézegetjük: mikor kezdődik már a mulatság igazi, érdemleges része.

A kitűzött időben, egy perccel sem utóbb, kinyílnak a porond kapui s trombiták harsogása közt megjelenik a küzdő személyzet. Elül két talpig feketébe öltözött gavalier jön fekete paripákon, struccotlas kalpagokkal. Ezek vezetik a menetet. Utánuk jönnek a szolgák, a kik a vért begereblyézik, a hullákat elszállítják s a toreadoroknak kézhez adják a szükségeseket. Ezeknek a tulajdonképeni viadalban még nincs aktív részük. A *chulo*-knak (olv. csuló) azonban igen. Ezek heccelik, igazgatják piros köpenyeik lobogtatásával a bikát. Utánuk a *banderillero*-k következnek, vagyis azok, a kik a bika nyakába rövid, körülbelül félméter hosszúságú, pántlikákkal fölékesített s a végén szigonynyal ellátott botokat döf-

Mai lapunk 6 oldal.

említett miniszteri rendelet szükségessége ellen jogosan felhozható s a mely szerint csakis az elháríthatlan szükség mérvéhez képest és annak tartalmára a tartalék első évfolyama (a most szabadságolandók) s a póttartalék két legifjabb, vagyis legutolsó sorozási évfolyamának legénysége hívandó be. Sőt a V. T. U. II. R. 43. §-ának 2. pontja szerint a rendelkezésre álló póttartalékosok hívhatók be és csak azután a tartalékosok. Szerintünk tehát a legénység visszatartása sem indokolt, mert ha már feltétlenül szükség van a tartós szabadságra igényt tartó legénységre, illetve erre a létszámra, hívják be a már besorozott, de még ki nem képezett póttartalékosokat s a mennyiben az állam belső rendje és biztossága kívánja, az állandó készenlét egészítessék ki ezekből. De hisz erre nincs szükség. Hát ugyan mutassa ki valaki, hogy a jelen esetben elháríthatlan szükség esete forog fenn. Veszélyeztetve van-e a belbéke s az állam biztossága? Tudunkkal nincs. A belbéke fentartására a legrégibb évfolyambeli legénység szabadságolása esetén is marad elég katona tényleges szolgálatban. Ha pedig az állam biztosságát bármely körülmény veszélyeztetné, szükség esetén a teljes fegyveres erő 24, a tisztekkel együtt 48 óra alatt mozgósítható. Ugyan mi hát az az elháríthatlan szükség, mely a legénység visszatartását követeli? Talán azt mondhatnánk, hogy azért van erre szükség, mert a tényleges állomány a katonaság kiképzésére, a katonai belső gondozására szolgál. Ez sem elfogadható indok. Kiképzés nincs, mert nincs ujonc. Ha pedig a póttartalékos ujoncok kiképzését vesszük figyelembe, erre egy-egy fegyvergyakorlat fejében az eddigi szokás szerint tartanak vissza néhány altisz-

tet. A közös hadsereg egyébként is nélkülözheti a szabadságolandó legénységet, mert hisz két évfolyambeli legénység áll még rendelkezésre. A mi a belsőszolgálatot illeti, itt is legfeljebb a honvédség keretrendszere mellett lehet fenntartás. Amde ez is elkerülhető. A szolgálat szűkebb körre redukálható a nélkül, hogy a szolgálat rendes menetében zavar állna elő. A tisztiszolgák, küldöncök, vezényelték egy része nagyon könnyen fegyver alá vehető s ha ez megtörténik, még keretrendszer mellett is van elég ember a katonai szolgálat teljesítésére, sőt a hadi készletek gondozására is.

Könnnyű tehát belátni, hogy nem forog fenn elháríthatlan szükség a legénység visszatartására. És mert ezt az elkeseredett katona, a ki várva-várta a szabadulás óráját, jól tudja, féltő, hogy a trieszti katonai zendülés csak példa lesz, mely hihetetlen gyorsasággal talál követőkre s végeredményében kiszámíthatlan következményeket vonhat maga után. Hiába hagyja meg a rendelet, hogy tapintatosan magyarazzák meg a visszatartás okait s minden ellenszegülést erőlyesen toroljanak meg. Tapintat és erély: szép két fogalom. De ha a felzúdult közvélemény nyújtja a táperőt az „ellenszegülésre,” nem akad olyan katonai erély, mely a szuronyok hatalmával elfojtsa a keserűség szülte feljajdulást s nyomában felburjánzó elégedetlenséget.

Ha ez az eljárás presszió a szőnyegen levő nemzeti követelmények ellenében: akkor nagyon elhibázott dolog s a bécsi kép ujjmutatását árulja el. Ha pedig ez a rendelet mint másfél pótolhatlan szükség-szerűség látott uvpilágot, akkor helytelen törvényismeretre vall s minden katonai fegyelem dacára sem csodálható a

visszahatás, melynek ijesztő előjelei már most sem hiányoznak.

Mi bizunk a legalkotmányosabb fejedelemben, bizunk felséges királyunkban s hisszük, hogy uralkodói bölcsesége ez alkalommal módot fog találni a helyes megoldásra: s reméljük, hogy ez a miniszteri rendelet még a végrehajtás előtt hatályon kívül helyeztetik.

Bizunk és joggal bizunk, mert hisz kevés fejedelem élt át oly súlyos viszonyokat, mint I. Ferenc József és soha sem rajta mult, hogy megértse hűséges magyar nemzetének szíve dobbanását. Császári trónusa valóban tövisekkel volt kirakva ötvenhat esztendővel ezelőtt. Mikor még aranykoronás bölcsőjét ringatták, a harmincas évek virradatán a szabad eszméknek fuvallata kezdte ébresztgetni a vén, aivó Európát. Mikor a gyermekből ifjúvá lett, a szabadság forradalmának viharai tördösték össze a százados rabulínseket s ingatták meg a trónusokat. A harc tüzei lángoltak meg hazánkban, mikor 56 esztendővel ezelőtt Ausztria császára lett. A tizenkilenc éves ifjú fejedelmet tanácsadók vették körül, a kik tájékozó ellenségei voltak a magyar szabadságnak. Ebben a nemzetben azonban még az elnyomatás napjaiban is volt annyi erő, hogy ezt a gonosz munkát megakadályozta. Nehéz idők jöttek és multak, a míg reájött I. Ferenc József, hogy a Habsburgok uralmának legszilárdabb támasza a szabad, alkotmányos Magyarország. 1849 és 1867 két ellentétes időpont ennek a nagy fejedelemben életében. Akkor Győr városában egy hazafias katonok arra kérte az ifjú császárt, hogy állítsa vissza a magyar alkotmányt, az pedig kardjára ütött, mondván: Ez az én alkotmányom. 1867-ben a magyar törvényekre tette I. Ferenc József fölemelt jobbját és megesküdött. Jólvan:

nek. A picadorok-nak még kellemetlenebb szerep jut. Ezek lovakon (kiszolgáló, rozszant, virslinek való gereblyéken), a melyeknek oldalbordáin bántan lehetne klavirzóni) ülnek. Gebéik jobb szeme be van kötve, hogy a támadó bikát ne lássa. Kezükből hosszú pikát, vagyis 3—4 méter hosszú póznát tartanak, a melynek végén hegyes vas van. Ezt szurják bele a bika hátába, hogy dühét még inkább fokozzák. Legvégül jó a nap hőse: az espada. Ő szúrja le művészi ügyességgel a kifáradt bikát.

A chulo-k, banderillero-k, picadorok valamint az espada (másként matador) festői ruhákban jelennek meg. Fialat ember valamennyi 20—35 év között. Az arcukat simára borotválják, hogy csinos, szabályos vonásaikat senmi el ne takarja. A ruhájuk csupa könnyűség, de az egész testük is csupa ruganyosság, mintha minden izmuk gummival volna kibélelve. Fejükön gömbölyű kalapot viselnek, melyet fessülleg díszít a strucc-toll. Zekéjük csupa tarkaság, sárga, piros, kék, zöld bársonyból, gazdag arany, vagy ezüst paszománnyal, a tédig erő bugyogójuk hasonlóképen. A harisnyájuk piros, sárga selyem, a melyre a könnyű félcipő szorul.

Trombita harsogás közt haladnak lassu ünnepélyes menetben a diszpáholyig, a hol a város, vagy ország előkelői foglalnak helyet. Tisztelegnek. Hiszen az életükkel játszanak s valamelyiket talán csak lepedőben szállítják hazafelé. Onnan felülről valaki egy kulcsot hajt le, az istálló kulcsát. Azt átveszik s meghajta magukat körüljárják a porondot. A két fekete lovas s a szolgák félrevonulnak a deszkák mögé s csak a küzdők maradnak a porondon. A zenekar rázendít, kitarul az aréna ajtaja s felbőszülve ront kifelé egy 4—6 éves bika. Gyönyörű, szabályosan fejlett állat. Fekete, mint az éj, csupa izom, csupa

ideg, nem kövér, de erőre s küzdelemre nevelt. A szarva hegyes és szabályos vonalban előre görbül. A szemei vérben úsznak, orrlukái kitágulnak. . . Egyszerre megáll. Meglepi a fény, a tarka tömeg, az ezer meg ezer szem, mely mind őt fürkészi.

Ez a jelenet a legszebb a bikaviadalban. A fiatal erőnek, tüznek, vadságnak, a szabad természet gyönyörű alkotásának szemlélése. Néhány pillanattig tart ez a remek, izgató jelenet. Volt olyan bika, a mely annyira meglepődött a szokatlan látványtól, hogy megzavarodva visszafordult, de az ajtót bezárva találta maga mögött. Ott kell maradnia a visító, sipoló tömeg szeme láttára. Nem menekülhetvén, ellenséget keres, a kin dühét kitölthesse. Toporzékolni kezd, lábaival szórja homokot, aztán leszögezi fejét s vadul ront a legközelebb álló chulonak, a ki vörös posztóját lebegtetni feleje. Az embernek eláll a lélegzete, a szíve nem dobog. Mi lesz most? A chulo pedig nyugodtan áll és csak az utolsó pillanatban, akkor, mikor talán egy méter se választja el tőle, ugrik félre előle, de oly könnyűséggel, hogy szinte káprázik belé a szemünk. A bika 8—10 lépésre rohan tova vak dühében, haszontalanul. Meglepi a chulo szerencséje, hogy elsiklott a szarvai elől, de nem enged. Megfordul s újra feléje rohan, az ismét kiszökik a bőktávól. Harmadszor-negyedszer támad rá s csak akkor veszi észre, hogy öten-hatan lebegtetik körülötte a vörös posztókat. Utánuk! Valamelyiket majd csak felnyársalja. Sikertelen a gyorsaság, az elkeseredett düh, a chulo, mint a kígyó siklanak el előtte. Megáll. Forr a vére, a düh majd szétrepesztii idegeit. Nem látja már a nézőpubikumot, csak ellenségeit, a kik élet-halál harcra készítetik. Ismét kiszemel egyet közülük, kettőnek háromnak ront neki, de azok táncolva térnek ki a szarvai elől.

Egyszerre egy új ellenség jelenik meg, a ki addig a palánk mellett állott görhes lovával, a pikádor. Ott áll vele szemben, nem mozdul, hanem merően néz vele farkasszemet. Leszögezi a szarvait s ereje teljével dőfi szarvát a nyomorult gebe oldalába. A pikádor csak azt várta, hogy közelébe jusson s vasas botját beleszurja a feldühödött állat hátába, a nyakszirjébe. Ez a szúrás csak kis sebet ejt rajta, nem is halált akar hozni, hanem fokozni az állat dühét. A lo egyet ágoskodik s lovasával együtt hatalmas ívben a földre zuhan. Tehát van már ellenség, a melyen kedve szerint kipróbálhatja az erejét. Nekiszögezi a szarvát és elszánt dühbel akarná összetépni. De a heccelők körülötte állanak s vörös posztóik lebegtetésével elvonják a figyelmét. Rohan tovább. Azalatt bejönnek a szolgák s a picadort kivonszolják a ló alól, lábra állítják. A lovat is föltámogatják, ha van még benne élet, ha nincs, ott hagyják, legfeljebb a kiomlott vére gereblyének homokot. A picadornak hoznak másik gebét, fölhasználják rája s újra kezd az bikaboszantást az előbbi módszer szerint. A chulok szintén folytatják életüket veszélyezett játékaikat. Némelyik kijut a társai csoportjából s a bika kergetni kezdi. Nem esik kétségbe, szalad előtte s mikor a deszkapalánk előtt van, mint a lapda veti át magát a két méter magas kerítésen. Legtöbbször mindez egy pillanat műve csupán, a mely pillanaton azonban elveszteni is lehet. Az egyik heccelővel megtörtént, hogy az első lépés rosszul sikerült, s még egyszer kellett nekirugaszkodnia. De a bika nyomában volt s neki szegteze szarvát. Soha nem feledek el azt az eltorzult vonást, azt a kinlódo ránkást, melyet a szerencsétlen ember arca halálos veszedelmében mutatott. A bika már a bugyogójába akasztotta a szarvát, a mire a végső kétségbeesés oly erőt adott neki,

Ez a magyar alkotmány, melyet tiszteletben tartok. És esküjét beváltotta. Deák Ferenc nagy műve, a kiegyezés ténynévé vált s az uralkodó fején ott ragyog az alkotmányos, szabad, független magyar államiság szimbóluma, a nemzeti szent kleodionium: szent István király drágaköves arany koronája. Azóta e királyi éretyekben gazdag uralkodónak nevéhez kora „a legalkotmányosabb fejedelem” jelzőt csatolta.

Joggal bizhatunk hát koronás királyunk bölcsességében, alkotmányos érzületében s remélhetjük a 67-es kiegyezésben letéteményezett jogaink érvényesítését. Bizton várhatjuk, hogy e biztosított jogokért nem kívánja kedvelt katonáinak áldozatát s így remélhetjük, hogy a sokszor említett miniszteri rendelet irattárba kerül s már a legrövidebb idő alatt hirdetni fogja a királyi bölcsességgel megrepárált miniszteri baklövést.

Az új kis vitéz magyarok.

(a) Városunkban a mostani napokban majdnem mindenki a Szent Imre konviktus „fess” egyenruhás növendékeiről beszél. Lehet is ezekről a kedves „kis katonákról”, mint másutt hallottam: hiszen olyan elegánsak.

Van tehát már élet a Székesfehérvári Szent Imre konviktusban: huszonkét kis honfium keble feszült tegnap reggel, mikor először vonult végig e diszes gyermek-hadsereg Székesfehérvár utcáin, hogy ünnepi ruhájában esdje le az ünnepies „Veni Sancte”-s misén Isten áldását a most megkezdett iskolai év nehéz munkájára.

Tegnap jelentek meg tehát először a nyilvánosság előtt a sokat emlegetett Szent Imre konviktus „mozgó élőképei.” Mindenki örömmel szemlélte s érdeklődve beszélte: milyen „megenni

valók”, milyen „hercegek” ezek az „aranyos” kis „nebulók.” Nem kell tehát már kétségbe esni.

Néhány héttel ezelőtt bizony sokan mosolyogtak a „bajuszok alatt”, mikor a Széchenyi-utca „Horchi”-féle háza előtt emeltek — talán még olyanok is, akiknek nincsen hajuszuk, legföljebb: baj-uk s usznak benne. Most már tehát nem kell kételkedve gondolniok a bizonytalan jövőre, mely sötétségbe vonja a reményt s elföldi az eredményt: megnyílt a Szent Imre konviktus. S a „kedves gyermekek”, ahelyett, hogy siratnák a „mamáskának” s „apuskának” elvesztett szeretetét s becézgető ölelését: harsogó ujjongással s életet jelentő elvenséggel ugrádoznak s vígan szövegítik a fényes lakás még fényesebb termeiben a most megnyílt iskolai év sok szép örömeit.

A kis magyarok csakugyan jól érzik magukat *Károly Ignác* ciszt. r. főgimn. tanár úr atyailag szerető vezetése s felügyelete alatt. Ez a társaság kell az ilyen kis embereknek!

De majd eljön a munka ideje is — mert most még mindenik az újdonság hatása alatt áll s végtelenül boldog, hogy ide bejutott — de e tekintetben sem igen esnek kétségbe. Hiszen a főtiszt. *Prefektus* ur majd segítségükre siet a világrengető problémákba a saját erejükkel kapaszkodó s onnan le-lepottyánó vagy meg-megcsuszszánó „vitéz” urfiaknak. Közös erővel még a tanulás is vígabb megy: az egyik könnyebben s ügyesebben haladó bajtárs is hátra-hátra fog majd tekinteni s bizonyára honfitársi jobbát fogja maj nyújtani az utána törtető s nyomába akaró kis bajtársnak.

Szinte ragyogott s tüzből égett tegnap a szeme minden konviktornak. Hogy is ne?! Melyik diák-ember mehet „Veni Sancte” napján tanári joghatóság mellett az igazgató ur s a tanár urak szobáiba, hogy jóindulatukat kikérje s magát kegyeikbe ajánlják; melyik tanuló ifju juthat el ugyanezen szép napon a megyés püspök ur ömeltóságának a fényes termeibe; melyik nézegethi magát a megyés főpap szalon-

jának a nagy tükrébe: jól áll-e ez az új ruha, jól fest-e az aranyos paszománt; s melyik és hány ifju csókolhat kezét a jóságos püspökbácsinak? Pedig ha látták volna azok a többi diákok: milyen szeretettel ölelte a jó püspök ur ezeket a kis konviktorokat magához s mily nyájassággal cirógatta meg őket: én azt hiszem, az irigységtől megpukkadtak volna s taian — bele is betegedtek volna. — De jó tehát, hogy ezeket a nagy kitüntetések azok a közönséges pajtasok nem látták!

Szóljunk e még a közös étkezés örömeiről, mikor az egyik kis magyar nagyobb deliciával szedi magába a jó turós csuszát, lekváros tésztát s nem tudom én még mit nem, mint a másik?! — Hát még a közös játékok milyenek lehetnek?! Hiszen ha a Pistikával, Jancsikával együtt játszhatik a kis Miska: mekkora a boldogsága, milyen öröm az; hát még, ha annyi eleven kis mozgó kép összegjön s valamennyi siet játszani, hogy egy perc se muljék el felüdülés nélkül abból a drága „szabad időből”?! —

De nem folytatom tovább, mert még úgy találunk járn, hogy a jövő iskolai évben még több kérezkedő pajtást kell visszatámasztanunk, mint az idén; pedig őszintén mondjuk, nem szívesen szomorítjuk meg a mi kis magyarjaink kis szívét azzal, hogy nem adunk nekik helyet oda, ahova benyitni végtelenül szeretnének, sőt egyedüli vágyuk volna.

Érezzék magatokat jól, kedves gyermekek, abban a szép házban, mely egészen a tietek s abban a hatalmas parkban, melynek minden bokra jó buvó helyet ad: növekedjétek testben, szellemben s nemes erkölcsben! Legyetek olyan derék hazafiak, amilyen „aranyosok” vagytok most ebben a szép új egyenruhában!

hogy át tudta magát a palánkon vetni. Megme-
nekedett, a bika pedig elkiseredett dühvel dön-
gette az erős deszkafalat.

A bika még nem eléggé dühös, jön tehát az újabb ellenség, a banderillero. Piros, kék (spanyol nemzeti színt) szalagokkal telegatott két botját tartja kezében s 15—20 lépésre megáll a bika előtt, merőn néz a szemei közé, még intget is neki. Az állat támadásra készül s minden erejét összeszedve rohan feléje. Az bevárja egy lépésre s a bika lefelé hajtott fején keresztül hajolva, szigonyos botját a nyomorult pára nyakszirtjébe vágja, de abban a pillanatban félre is ugrik, hogy a halálos döfést kikerülje. A bika megáll, toporzékol, bömböl, rázza magát, látszik rajta, hogy kegyetlen fájdalmat okoz neki, a vére pedig patakzik a döfés nyomán. Ujult dühvel támad, felszúr egy-két lovat, neki-neki szalad a chulo-knak, de hasztalan minden támadása, ellen-ségei macska-ügyességgel térnek ki előle. Tehetetlen dühében az elhullott lónak megy neki s szarvaival 4—5 méternyire lódítja odébb. De még két pár banderilla szúr, kinzó fájdalmát kell a hátába fogadni, a melyek ott csüngnek a nyakán s egymáshoz való verődésük által még korbácsolják idegességét és izgatottságát.

Kifáradt, megáll. Egész teste remeg, ziháló tüdeje mint a kovácsfujtató, mozgatja egész testét. A trombiták megharsannak s következik a végső döfés, az espada művészi munkája. Ő a legügyesebb, a legkiválóbb valamennyi között. A deszkakerítésen átnyújtják neki a körülbelül félméter hosszú, egyenes, vékony kardot s egy bíbortörpös posztót. Ezt ráakasztja a kardra s megáll a bika előtt. Ez a szín még inkább megva-dítja a pihéző, vértől csorgó állatot. Most már csak ezt látja, összeszedi erejét s minden áron azt szeretné elpusztítani. Az espada azon-

ban könnyedén felemeli a posztót szeme fölött, esetleg a szarvára akad, rohan vele tovább, ha lehull, rátipor, de az espada egy másikat lobogtat ismét feléje. Ötször-tízször fut neki, de az a szemébe vágódik s elsuhan a feje felett. Ereje gyengül, remegni kezd. A trombiták újra megszólalnak s az espada a végső döfésre készül. A piros posztót elhajítja, és szembe áll ellenfelével. Hosszan, élesen néz ellenfele szemébe. Aztán kiszámítja a helyet, a hova kardját döfni fogja a hátán keresztül, a bordák között, úgy, hogy a szívet keresztül szurja. A bika egy kis erőhöz jut és feléje rohan. Az espada bevárja az utolsó pillanatot s mikor a bika szarva zinte a testét érinti, áthajol a feje fölött és markolatilag döfi kardját a szívére. Sokszor nem sikerül ez a szurás és kétszer-háromszor kell döfésre várnai a szerencsétlen állatot. Ilyenkor már hallatszanak a füttyölők, a bas! (levele! abzug) kiáltások. Ha eltalálta — a mi nagyon gyakran történik, — a bika megáll, száján vér ömlik, a lábai roskadoznak, összeféslik és kiadja párját. A harsonka újra megszólalnak s jelzik, hogy a küzdelemnek vége van.

Megjelennek a szolgák zászlócskával földiszített ösvéreikkel s előbb az elhullott gebéket kötik a lovak után, az ösvéreket végigostorozzák s nagy kört írva le, kirohannak a színtérről. Aztán a bikát vonszolják ki, de természetesen nem olyan gyorsan, mint a görhes gebéket. Azt eladják a virslisnek, emezt pedig a mészárosnak, a ki kiméri a husát a szegényebb nép számára.

Hasonlóképp végzik ki a többi bikát is. Leg-feljebb egy-két perc múlva következnek a másik. A különbség nem lényeges. A bikák rendszeren feketek, vagy fehérfekete csíkosak. Valamennyi erőteljes, izmos, vadságárol kipróbált állat, hiszen a felsőbb bika-akademia növendéke, a hol bá-

torságukat, vadságukat előre kipróbálják s csak akkor bocsátják a Plaza de toros rendelkezésére, ha a nyilvános kivégzésre méltónak találják. Némelyik elveszti a bátorságát s akkor kifutólik, gyávának, pimasznak nevezik. Némelyik annyira dühös, hogy keresztül ugrik a két méter magas kerítésen és lyukba kergeti a vitéz toreadorokat. A mi bikáink azonban ilyesmit nem cselekedtek meg. Tulságosan tüzes, dühös állatok lévén, hamar kifáradnak s 12—15 perc alatt mindegyik kiszenved. A mi magyar bikáink — nem hiszem — hogy elég ügyesek és alkalmasak volnának a bikaviadalokra, már szétálló szarvaiknál fogva sem. De mégis valószínűbbnek tartom, hogy nem annyira a piros posztónak, mint inkább a bugyogónak, meg a bennevalóknak lódulnának neki.

Emberéletben ritkán esik kár, ámbar sok espada végzi életét a bika szarván. Annyi bizonyos, hogy roppant hidegvért, elvánságot és a mi fő, ügyességet igényel. Mozdulataik a szó szoros értelmében graciosusak s minden képzeltetű ügyességet felülhaladnak, hiszen egy elhibázott lépés az életükbe kerülhet. A toreador mindent kockára tesz, első sorban azonban az életét. Van is jövedelme. Különösen az espadának, a ki évenként 100—150 ezer pesetát, 70—80 ezer koronát vág zsebre. Ebből aztán adja a gavallért. Múlt rangosakat és szórja a pénzét boldognak, boldogtalannak. Szóval ur és igazi caballero. Legtöbbet a pikádorok szenvednek, a kik a sok és nagy eséstől többnyire agrázkodást kapnak és abban pusztulnak el.

Ránk, a kik a spanyolokkal szemben európaiaknak neveztük magunkat, kellemetlen, rettenetesen izgató hatást gyakorolt. Az első bika viaskodásánál úgy dobogott a szívem, mint a halas tarisznya. Aztán lassankint higgadtabban vet-

UJDONSÁGOK.

Lapunk legközelebbi száma a keddre eső ünnep miatt szerdán, azaz f. hó 9-én jelenik meg.

— **Szobor-avatás.** Emléket tettünk már arról a díszes Mária-szoborról, a melyet a fehérvári hívők kezelelte a szőlőhegyen Lichtenckert Antalné úrnő szülője mellett felállítani készül. Havranek Antal városunk kitűnő műérzéssel bíró szobrásza újra meggyőzött bennünket arról, hogy művészi tudása mily nagy előnyére válik városunknak. A majdnem két méter magas szobor, mely a Szüzanyát a gyermek Jézussal ábrázolja, plasztikusan szép. Az arcvonások gyengédsége, a kis Jézus kedves tekintete, a kidolgozás munkája, a mely a szobor minden részletében, de különösen a leomló ruha redőinek kivésésével ösztönözte, igaz dicsőreget fakaszt a műértő ajkáról. Ez lesz a legnagyobb ilyenmű szobor városunkban. Havranek Antal elsőrendű sóskuti követ használt a szoborhoz, a melyen az idő viszontagsági bizonyára nem egy könnyen látszanak majd meg. Hozzá a szép keret, mely övezni fogja, az oszlopok, pompás fényűzővénnyel, mind megnyerővé fogják tenni szemünkben.

A felszentelés — a mint megirtuk már, — e hó 8-án kedden, Kisasszony napján leend, d. u. 4 órákor. Processio nem megy ki. A szertartásokat, Szoborics Jenő apátkanonok fogja végezni Károly János címzetes püspök helyett, ki akkor a sóskuti bérnálásán mint házigazda megyés püspökünket fogja a káptalan vendégei fogadni.

— **Hymen.** Rády Andor Adony-Szabolcs községének nemrég megválasztott jegyzője ma tartotta esküvőjét Rott Teréz kisasszonnyal, Rott Nándor nagy-perkáti főerdész bájós leányával Nagy-Perkátán. Az esketési szertartást Rott Nándor dr. udvari káplán, a bécsi Augustineum nagytudományú igazgatója végezte, a ki szívet megható beszédben szólott a házasság szentségének szentségéről s arról a hivatásról, mely ma a családnak különösen magas szerszerepet jelöl ki a társadalom életében. Az esküvőt dus lakoma követte.

Helvey Lajos dr. ügyvédjelölt, katholikuss író, lapunknak is jeles dolgozótársa, kitől kiváló cikkeket közöltünk már, Baranya-Maisson oltárhoz vezette Guricsky Aranka tanítónőt. Az Eg állása legyen a két szív szeretet frigyén.

tem a dolgot, de az arénába a Dárius minden kincséért sem mentem volna le s inkább szerkeszték politikai lapot összes veszedelmeivel, mint hogy a toreadornak veszedelmes multságában csak két percig is részt vegyek.

Legjobban akkor örültünk valamennyien, a mikor már vége volt s nem kellett tovább néznünk azt a raffinirozott állatkínzást. Különösen a szerencsétlen gebék látása háborította fel összes nemesebb érzéseinket. Némelyiket egy düfessel agyonszurta a bika, a legtöbbször azonban a gyomrát hasította föl úgy, hogy a beleit méternyire húzta maga után s ily szánandó állapotban nem sajnálták még összevarrni s még egyszer ráültetni a pikádort. A hat bika a mi jelenlétünkben 13 gebével gazdagította a virsliseket. Elkeseredésünkben nem egy toreadornak kívántuk, hogy legalább egy kicsit is bőködne bele a bika a vékony bugyogójába, talán akkor elmenne a kedvük az állatkínzástól.

Minden bikaviadalról külön képes szaklapok jelennek meg, leírva annak minden jelenetét, az állatok jellemét, bátorságát, gyávaságát, kinzóik ügyességét.

A főnmaradó tiszta hasznát a spanyolok játékokra célra adják.

A nagyobb városokban minden vasárnap, Madridban minden héten kétszer gyönyörködnek a spanyolok az ő nemzeti multságukban. Némelyik azonban elég volt egyszer s én azt hiszem, hogy nem sok akad utifársaim közül, a ki ebből a furcsa élvezetből még egyszer részt kérne. De hát megállapított tervünk szerint a jó mellett a gonosz dolgokat is kívántuk látni.

Egy azonban bizonyos, most már tudjuk, hogy miért híjják a spanyolt „örült spanyolnak.”

Bilkei Ferenc.

— **Kubinyiak.** A mai reggeli lapok megírják, hogy az ösbadelvűek — vagy ahogy népszerűen nevezik őket, ószersek — ismét erősen támadnak gróf Apponyi Albert miniszterjelöltsége ellen, illetőleg minden ellen a mi tisztességes kormányzati iránt jelenthetné. Nagy legények, hiszen a jelek szerint Lukács László ószeres lesz a miniszterelnök.

Azt hisszük, nincs ennek az országnak egyetlenegy hazafiásan érző politikusa, tisztességesen gondolkodó közéleti férfia, aki ezen támadások ellen szükségesnek tartaná megvédelmezni gróf Apponyit. Az ő nemes, egyénisége sokkal magasabban áll, mint hogy ezek a támadások az ő személyét érinthetnék. A reggeli lapok azt is megírják, hogy Kubinyi Géza országgyűlési képviselő volt az, aki tegnap este is szította leginkább a hangulatot a szabadelvű pártkörben gróf Apponyi ellen s ez utóbbinak büntit feltárta volna Héderváry miniszterelnök előtt. Kubinyi Géza: Mintha ezt a nevet már hallottuk volna emlegetni. Minthogyha ez lett volna azok között, akik a mult kormányzatok alatt vicinális vasutak építésére kértek s kaptak engedélyeket: Kubinyi Géza: Ez a név ugy cseng előttünk, minthogyha ez a képviselő ur ott ült volna olyan bankok igazgatóságában, — természetesen az osztalékos járandóság mellett — melyek az államtól, tehát a közpénzből kaptak volna támogatást, talán kevés kamatu kölcsön alakjában is? Kubinyi Géza: Mintha eszünkbe jutna, hogy ez a képviselő ur is egyike volt azoknak, akik ropant ellenézték annak idején az összeférhetlenségi törvény meghozatalát? Bizonyára ezt is olyan elvi elszántságból cselekedte, mint aminovel megszavazta annak idején a polgári házasságot.

— **Az Oltáregylet miséje** a szokott időben, holnap, azaz 6-án d. e. 10 órákor fog a szeminariumi templomban a Mindenhatónak bemutattni.

— **Az elemi iskolák köréből.** Az iskolaszék ma délelőtt 11 órákor ülést tartott, a melyen a tanítói kar elhelyezésére a következő intézkedések történtek: Seib István tanítót az olaj-utcai iskola vezetésével bizta meg az iskolaszék. Szivből örülünk ennek az intézkedésnek, mert Seib Istvánban nemcsak derék, ügybuzgó tanítót, hanem erélyes, tapintatos vezetőt is nyer az olaj-utcai iskola, ami az ottani magyarság és vegyes iskola-látogatókra nézve föltétlenül szükséges. Özevgy Eördögh Mihályné a törvény értelmében május 1-ig maradt a régi lakásban, Seib István pedig szeptember 1-től kezdve kap 7 hónapig vezetőtanítói lakáspénzt, azaz 320 koronának megfelelő összeget. — Seib István helyét Geiszt József, a Rácalmásra távozott Magó Károly helyét pedig Lambert Vilmos fogja betölteni. — Mészáros Gyula az öreg-utcai iskolához, Angeli Nándor pedig az ezredéves iskolához helyeztetek. Tóth Lászlót az ezredéves iskolából a zámosly-utcaihoz, Velinsky Ferencet pedig a zámosly-utcaról az ezredéves iskolához küldötték. Három állás — és pedig a vizvárosi iskolánál kettő — betöltésre vár, a mely aktus azonban csak e hó 15-dike után történhetik meg. Tehát azok a hírek, melyeket egyes lapok idő előtt és teljesen tévesen kombináltak, a tényleges valóságának legkevésbé sem felelnek meg.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazon ismerősök és jóbarátok, kik felejthetetlen, kedves Féri unokám temetése alkalmával részvétükkel fájdalmamat bármi módon enyhíteni igyekeztek, a legösszintébb köszönetemet. Nem mulaszthatom el különösen ft. Láng Ince hittanár urnak, ki kedves halottunk iránt mind betegségében, mind halálában oly élénk részvételt viseltett és temetésénél is szívesen közreműködött ezuton is szivből jövő köszönetemnek kifejezést adni, valamint fötisztelendő Szenecz Győző főgymnasiai igazgató urnak s a kedves tanári karnak, kik az ifjúság kivezetésével bánatunkban igazán jóleső vizgasztalást nyújtottak. Székessfejérvár, szept. 5-én. Öv. Fekete Pálné.

— **Holyregizálás.** A martonvásári bérnálásról írván, jelentettük, hogy Patak Manó ur igen szép beszéddel üdvözölté főpástorunkat. Most levelet kaptunk Patak urtól, hogy ő orvos és nem rabbinus. Készséggel igazítjuk ki a tévedést, hiszen csak tévedés volt Szándékosságának se értelme, se oka nem lett volna.

— **Új tűzoltó-parancsnok.** A helybeli déli vasuti műhely tűzoltósága a műhelyi tisztúkar egyik derék tisztviselőjében Magera Antalban új parancsnokot nyert, ki Gödi Károly eih hálozásával árván maradt parancsnokságot mai napon átvette.

Ma délután 5 órákor tiszteletre a műhelytelepen Szieber Sándor alparancsnok vezetésével díszgyakorlati fog tartatni, mely után a csapatot megvendégelik s a vasuti zenekar hangversenyt ad.

— **A főmérnök ur figyelmébe.** A Kossuth-utca északi, legszűkebb részének aszfaltozása d. cséretes gyorsasággal halad előre. Örvendünk neki. De egy megjegyzést semmiestre sem hagyhatunk szó nélkül. Rotter Izsák és a Csigetűstvérek üzlete előtt fordul fölfelé a kocsit s a mint a forduláslnál történni szokott, rendszeren nagyobb, szélesebb területre van szükség. A főmérnök ur azonban iv-vonal helyett egyenes vonalban vágatta le a kocsit helyét s így az ut épen ott legszűkebb, a hol legszélesebbnek kellene lenni. Mi lesz ennek a természetes következménye? Az, hogy a gyalogjáró közönség minden kocsitől leszorul az aszfaltól s kénytelen lesz a hegyhupás gorbomba kövezeten járn. Megemlíjtük ezt most, a mikor még van idő a helyreigazítás r. Mert annyi bizonyos, hogy sokan és hevesen fogtával később a főmérnök urra nehezteni.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik fejlejtethetlen jó férjem elhuatását, engemet és családomat ert súlyos csapás fájdalmaikt részvétükkel enyhíteni, a ravatalra koszort helyezni, a gyászszertartáson megjelenni, vagy annak tartomány fogataikat rendelkezésünkre bocsátani szivesek voltak, fogadják ez uton is szivből jövő öszinte köszönetünket. Mély halával adozunk továbbá fötiszt. Bilkei Ferenc, Angeli István és Knittlhofer István hitoktató urnaknak, kik a gyászszertartást végezni kegyeskedtek, továbbá a mélyen tisztelt tanítói karnak kik a temetésen testületileg megjelenni és énekkarukkal közreműködni szivesek voltak. Székessfejérvár, 1093. szept. 5-én özevgy Eördögh Mihályné és családja.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** A vármegyei közigazgatási bizottsági ülés a keddi ünnep miatt hétfőre helyezettelt át.

— **Súlyos baleset a zámosly lövőtéren.** A honvéd póttartalékosok rövid őszi gyakorlat után már lerakták a fegyvert s visszatértek otthonukba. Mielőtt bucsut vettek volna a katonai életől, csütörtökön vagyis f. hó 3-án és 4-én nagy távollásra harszerű lövészetet tartottak Zámoslyon, mely nem mult el baleset nélkül. Czainer István bölseket lakos, póttartalékos honvéd ügyetlen könnyelműsége oka a maga szerencsétlenségének, mely hogy halálos nem lett, csakis a Gondviselés örködsének köszönhető. A tisztek és altisztek majd a tüdőjüket beszélük ki a töltés-tüzelési gyakorlatoknál. Szászor és szászor elmagyarázzák, hogy töltés után a záródugattyút erősen be kell lökni a zárzatba, hogy a lövés pillanatában a visszaható erő hátra ne dobjja a záródugattyút. És dacára a gondos ellenőrzésnek, a tisztek és altisztek körültekintő figyelmének, rendszerint akad nyert katonas, a ki nem helyezt kellő súlyt az oktató szavaira s könnyelműben szinte játszik a fegyverrel. Így tett tegnap reggel Czainer is Zámoslyon s megkeserülte. A záródugattyút nem lökte a zárzatba kellő erővel, elszüttötte fegyverét s a következő pillanatban eszméletlenül terült el. A záródugattyú visszavágódott s arcán, szemén és mellén súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette a könnyelmű katonát. Kocsin szállították be a helybeli csapatkórházba.

— **A Kis Kölcsön forradalma.** Mint a megbojgatott darázs-fészkek, úgy zsong néhány nap óta a Kölcsönegylet minden tagja. Az igazgatóság indítványt nyújtott be, mely szerint a napi-biztos díját 3 óronáról 5 koronára, a 2 igazgató díját pedig 400 koronáról 800 koronára kívánják emelni. Az indítvány a többi helybeli pénzintézetek eljárásával támogatják, a hol mindenütt aránytalanul magasabb díjakat fizetnek mind a napi-biztosoknak, mind pedig az igazgatóknak. Krieger János kereskedő az összes tagok elé vitte a kérdést, erélyesen követelve e tervzet elutasítást. Tegnap nem sikerült megállapodásra jutni s a háború folytatódik holnap a közgyűlésen.

IRODALOM.

„Rövid Kis-katekizmus és Ajtatóssági Kalauz”. Buhregh Béla, pécsi hitoktató, az iparostanoncok és ismétlő iskolások számára készített „Rövid-Kis katekizmus” című kis katedézetét ismételtelen is úgy dolgozta át és úgy bővítette ki, hogy az jelen alakjában már nemcsak a legkövetkező és legkönnyebb vallástani tankönyvecske gyanánt szolgálhat minden katolikus keresztény embernek a legszükségesebb hit-erkölcsi tudnivalók elsajátításához; hanem egyszersmind imakönyvvül is használható a katolikus keresztény embernek legfőbb ajtatósságához s különösen a szent gyónás és áldozásnak méltóképpen való végzéséhez. Annál is inkább, mert a kiadó éppen e végből kis művét díszesebb kiállításban és új címen is: „Rövid Kis-katekizmus és Ajtatóssági Kalauz” adta ki.

De azért ezen új füzetke is nemcsak díszkötésben, hanem a régi, egyszerűen kötött és fűzött alakban is kapható a kiadónál. És pedig darabonként a következő áron: füze 16 fill., kötve 24 fill., féldíszkötésben 28 fill. és egész díszkötésben 40 filléért.

A kisebb megrendelésnél egész 25 drbig a postadíjat a kiadó fizeti; a nagyobb megrendeléséknél pedig (t. i. 25 drbtól kezdve a különféle kötetű füzetekből vegyesen is) a postadíjat a megrendelő fizeti, de minden egyes példány után 4 fillér árkedvezményben részesül a kiadó részéről. Egyes mutaványpéldányok szintén a rendes áron, de 5 fillér bélyegdíjnak hozzáadása mellett küldetnek. A régi kiadásnak fennmaradt példányai pedig, amelyek főképpen az iparostanoncok és ismétlőiskolások számára készültek, darabonként is tetemesen leszállított áron (füzve 10, kötve 14 fillér) kaphatók a kiadónál és tömeges megrendelés mellett még portómentesen is szállíthatnak.

Piaci árak:

1903. évi szeptember hó 5-én.

Buza	14.	—14.40.
Rozs	11.	—11.20.
Árpa	11.	—12.—.
Zab	10.80	—11.20.
Tengeri	14.	—

A forgalom élénk.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

N. B. Budapest. Örvendünk, hogy az utelírások megnyerték legnagyobb tetszését. A fehérváriak is hasonlóképp beszélnek. Mi is úgy akarjuk, hogy az idegen népek világot megismerjünk, de a mellett szórakoztassunk is, és soha unalmasak ne legyünk. Akár az egyik, akár a másik marad el, mindgyik baj. A main talán megütöznék egyesek, hogy nagyon részletez. De éppen annak az érdekfűzőségnek arányában terjeszkedünk ki rá, a melyet bennünk kellett. S annyian kérdeztek már a részletek felől, — a kiket erre a leírásra utaltunk — hogy kénytelenek voltunk a kedvükért ezt is elkövetni. Egyebiránt arról előre is lemondunk, hogy mindenkinek az izlést egyenlő arányban tudjuk kielégíteni. Lappellányokkal azonban — sajnos! — csak korlátozott számmal szolgáltunk. Elkapkodják s a megmaradottakra nekünk is szükségünk van. Azonban ne tessék a fejét egészen bűnnek ereszteni. Az utelírás külön kenyőnyomban, könyv-alakban is meg fog jelenni, s egyes példányok könyvtári uton is kaphatók lesznek csekély 1 koronáért. Eddig 4 ivan már s még körülbelül háromra van hely. A tulságosan érdekes helyek közül még több vár elmondásra.

Aranyláz. Nagyon köszönjük a szép cikket sajnós azonban, hogy arról kisorult. Nemcsak technikai okok miatt, hanem a miatt a magvas, szép vezércikk miatt is, a mely éppen most egyetén aktuális és olyan helyről jött, a melyet szerkesztői okokból a figyelem legelőzékenyebb mértékével kell latolgatni. A jövő szombatban azonban — óhaja szerint — okvetlenül. A sajtóháktól óvni fogjuk. Egyebekben pedig kellemes mulatást a kies G.-on.

Visszahelyezett járásorvosi székhely. A belügyminister a duna-adonyi járás járásorvosi székhelyét a duna-adonyiak kérelmere Ercsiből Duna-Adonyba helyezte vissza.

Lantos Sebestyén kollegája. Alig pár napja, hogy Lantos Sebestyént a sóstói kellemeinek zöld poétáját kidobták a szerkesztőségéből, máris megszólalt a koplalásban kenyeres pájtása: Motoszky Mirkó a Kopaszhegyről s a következő éktelen levéllel és irodalmi botanynyal köszöntött be szerkesztőségünkbe. Leközzöljük, hogy olvasóink is láthassák, mi mindent kell egy szerkesztőségnek elolvasni, s ha mi szenvedünk, szenvedjen a résztvevő közönség is:

M. t. Szerkesztő úr!

Mindenki azon jámbor hitben élt, hogy mióta Kopaszhegyről szól a nóta, Tinódy bátyánk megnemult. Nekem meg pláne biztos tudomásom volt arról, hogy miután Tinódy bátyánk pegazusát egy szárcsa-utcai Beszállóban zabos búkkönyön teleltette ki, (nem ugyan szárnyszergetten, mert legfőlegbe szarvai voltak és hosszú fülei) az nem birt tovább szaguldani, csak az akasztófa dombig . . . mert megrepedt a hasa.

Méltó felháborodással olvastam tehát A kuko Ríca dalt! S a meggyőzött publicum tisztelőre megpöngtetem gitárom:

Hozzá . . .

Szívem rejtekének kulcsa,
Bogar színű hamis Julcsa;
Ámbár naján sok pomádé,
Illatos mint csokoládé!

En meg deli Gergő
A szemem merengő
Az arcom derengő
Szakállam meg rengő.

S mert szeretem a pomádét,
Még jobban a csokoládét,
Még kérlek szép kis Julcsa,
Légy a szívem sublótkulcsa.

T. Szerkesztő úr! most már ne tessék panaszkodni, hogy az uborka szezon meddő!
Kopaszhegy, 1903. szept. 2.

Motoszky Mirkó.

Az ettyeki vásár e hó 9-én és 10-én tartatik meg, melyre a hasított körmű állatok is felhajtathók.

Üdvariatlan csavargó. Tegnap egy kéregető alak járt városunkban kilincsről-kilincsré s a mint látszik, az atyafi rendesen ott szokott születni, a melyik városban kéregetett. Tegnap persze idevaló születési volt, a mit erősen is hangsúlyozott könyörödomány gyűjtési működésében, pedig — a mint később a rendőrségen kitűnt — egy cseppet sem született Székesfejérvárott. Igler Róbertnak hívják ő kelmet, és ezen a néven is hívták fel — vagy jobban mondva tolták fel a rendőrök a városházára, a hol bevallotta, hogy ő igazandiba tulajdonképen Sopronban született és odaváló illetőségű 40 éves munkanélküli mázolósegéd. A rendőrség kegyeire a Simor-utcában szolgált rá, hol pántlikás kalappal és meglehetősen pálinkás hangulattal sétált egyik ajtóból a másikba és a kik szerencsétlen sorsán nem könyörültek, durva gorombasággal traktálta. Egy napi elzárásra és a városból való kitoloncolásra lett ítélve.

Gazdtalan sertések. Komáromi Ignác mezőőr ma reggel két sertést talált bitanságban. Igazolt tulajdonosok a tartásdíj lefizetése ellenében átvehetik őket.

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsított akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerzzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapestén a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget, oly bámulatra méltó és gyönyörű sétatéri részére.

Szabad kézből eladó az öreghegyen egy jó karban levő szálló a városához közel, csinos hajlékkal és nagyobb mennyiségű bor. Tudakozódni lehet id. Tomann Józsefnél Ki-gyó-utca 8. sz.

A bikákról. Lapunk szombati számában egy nyílt levelet közöltünk, a mely illő tisztelettel arra kérte városunk gazdasági tanácsosát, hogy ne engedje a sóstói kellemei közé a város bikáit. Léven ő feltétlenül parancsoló ura a bikáknak és őrizőknök, megtehete ezt. Szóval is megintrepelláltak a tanácsos urat és ő készséggel elismerte, hogy a lapunkban közölt levélnek á-tól zett-ig igazga van. A bikák nem a sóstói sétatér kellemei közé valók. De hát ennek nem ő az oka, hanem azok a pernahajderek, akiknek ő, a városérdekeinek lelkiismeretes öre és istápolója legeslegszigorubbán főbbször meghagyta már, hogy tekintettel e szabad királyi városnagydeműközönségénekényelmére, se bika. — se pásztor oda a lábát többé be ne tegye. De hát kijátszották még az ő Argus-szemeit is. Mivel azonban első a város érdeke, újolag kijelentette, hogy a ki megegyszer a lábát betesz, legyen az akár bika, akár pásztor, arra a legszigorubb büntetés vár, sőt ha kell, börtön és halál.

Szívesen nyugszunk meg a tanácsos úr ígeretében, jól tudván, hogy a mit ő megmond, az meg van mondva s ha egyszerű ígeretet ez a város érdekeinek oltalmára, az teljesülni is fog.

Köszönetnyilvánítás. Sorozt táncitanító által tántíványait rendezett táncestetly eredményeként jelentkező, Szirkovich Károly és Bonczó főgymnaziumi tanuló által Ngs. *Havranék* özsef kir. tanácsos polgármester ur utján hozzám utatott és az Erzsébet népkönyha céljaira fordítandó 30 koronáért hálás köszönetet mond *Szögyény Marich Julia*.

Egy szőlőhámos elítélése. Ki ne emlékezzen Fischer urra, az ambiciózus feleséggyűjtőre, ki egész sereglertet állíthatott volna azokból a hölgyekből, a kik egykor őt boldog férjüknek nevezték. Igenis! akárhány férj egy asszony birtokában is majd megbolondul, Fischer ur pedig mint egy szenvedélyes gyűjtő egyre-másra fogadta feleségül karjai közé azokat a hölgyeket, a kiknek szétessett boldogságát egyedül hymen rózsaláncáival lehetett összemadzagolni s a kik nem bírtak annyit a türelemből, hogy legalább szorgosan utánanézzek volna annak a gánéfnak, a ki kezükre, esetleg a szívükre, legtöbbször azonban csak a pénzükre pályázott, nem kérdezték, hogy kicsoda? micsoda? hanem az első attak után odasugatták neki a boldogító igen-t. Fischer úr azonban nemcsak feleségeit, de neveit is szenvedélyesen csereberélte. Volt már Csetényi József, Csátary József, Juszuf bey, Mufti, Marx, József és dr. Fischer, úgy és az, a melyik jobban esett. Ha kedvező volt az alkalom, a népszerű dr.-t is odabiggyesztette. Igazándiba azonban a kellemes, hangzású keleties zamatu Spitzer József névre hallgatott s Magyarorszáig, illetve a kies Várpalota vallotta őt nagynevű szülőlténé. Az ipolysági törvényeszték 21. börtönre ítélte.

Felhívás. A székesfejérvári Kossuth Lajos asztaltársaság választmányának folyó évi augusztus hó 26-án tartott ülésének határozata folytán a Kossuth Lajos asztaltársaság összes tagjait tisztelettel felhívja, hogy a folyó hó 6-án Latzkovits Béla vendégli helyiségében délután 6 órakor megjelenni és az akkor tartandó választmányi ülésnél az általuk felruházásra ajánlandó fiú és leány gyermeknek neveit annyival inkább bejelenteni sziveskedjenek, hogy az illetőknek kellő időben mértéket vétethessenek, hogy ruházataik a felruházás napjáig, folyó évi október hó 25-ig elkészíthető legyen.

Az iparostanoncok beírása az 1903-4. tanévre folyó évi szeptember 6-án és 8-án d. u. 2 órától 5 óráig az ipariszkola 29. számú tantermében történik.

Tisztelettel figyelmeztetem az iparostanterekeket, hogy a *tanulási időre és az iskolázatlásra vonatkozó óhajátasait csak akkor vehetem figyelembe, ha tanoncaikat egyszerre és mindjárt a felvételre kitűzött időben küldik beírásra.*

A tandíj egy évre 4 korona, melyet az iparostanonciskolai bizottság határozata szerint *mindjárt beírás alkalmával kell lefizetni.* Szegénységi bizonyítványt nyújtó gazdák tanoncaikért nem fizetnek tandíjat.

Az előadások szeptember 9-én kezdődnek, miéért is felhívom az iparosgazdákat, hogy tanoncaikat a kitűzött napokon multhatlanul beírassák, mert a be nem íratkozott tanonok névsora a városi rendőrfőkapitáyi hivatalhoz tétetik át. *Az igazgatóság.*

Anyakönyvi statisztika

1903. évi augusztus hó 28-tól szeptember hó 4-ig.

I. Születés.

Született: 8 fiú, 5 nő. Ezekből törvényes fiú, 7, leány 11; törvénytelen fiú: 1, leány: 1; halva született 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány — Összesen: 23.

II. Halálozás.

Elhalt: 9 fiú, 12 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 3, leány: 2; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 5 éven felüli fiú: 6, nő: 3. — Összesen: 14.

E szerint a születés a halálozást 6-tal múlja felül.

Elhunytak: Rubint László, 2 hónapos, r. kath. Felsőkirálysor 43. sz. — Sohesik Emma, 1 hónapos, róm. kath., Lépcső-utca 2. sz. — Özv. Schultz Józsefné Löwy Johanna, 98 éves, izr. Zsófia-utca 19. sz. — Almássy Katalin, 22 éves, róm. kath., Sorház-tér 3. sz. — Nagy Mihály, földm. napsz., 88 éves, róm. kath., Olaj-utca 10. sz. — Szabó József földm. napsz., 47 éves, róm. kath., Sár-utca 3. sz. — Salfai József, 3 hónapos, róm. kath., Széchenyi-utca 90. szám. — Horváth rózsaf, kéregető, 85 éves, róm. kath., Szt.-György körház. — Schuller Nándor 14 hónapos, róm. kath., Széchenyi-utca 74. sz. — Budai Mária, 29 napos, róm. kath., Selyem-u. 40. sz. — Magyar Ferenc, gimnasiunai tanuló, 18 éves, róm. kath., Széchenyi-utca 15. szám. — Özv. Kóvári Móríc Sándorné, Leiszt Erzsébet, járadékos, 87 éves, ev. ref., Budai-ut 27. sz. — Eördög Mihály, vezetőtanító, 46 éves, róm. kath., Berényi-utca 1. sz.

Kihirdetés.

Horváth József és Peregces Julianna Székesfehérvár. — Binder Béla János Székesfehérvár és Fuchs Róza Éva Ágnes Ráczkeve.

14107/1903.

Arlejtési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város a budai uton jelenleg épült új gyalogsági laktanyától kivezető alagsatornának az aszálvölgyi ároki meghosszabbítása; ugy a városi árvaház előtti-tér s ezt a kigyó-utcával összekötő köz alagsatornázására vonatkozó munkálatoknak, a városi közgyűlés 1903. évi Julius hó 21-én 176|12579 és 175|12603 szám alatt kelt határozatával elfogadott két terv, két költségvetés és két műszaki feltételek szerint illetve az azokban kitüntetett minőségű anyagokból, valamint azokban kített méretekhez képest és ott leirt módon elkészítését vállalkozás útján eszközöli.

A vállalkozás zárt ajánlatok útján történik. A zárt ajánlatok a városi közigazgatási iktató hivatalba 1903. évi szeptember hó 9-ik napjának délelőtti 10 órájáig adhatók be.

A tervek költségvetések és egyéb feltételek alulirott hivatalos helyiségében (városház 11. sz.) a délelőtti hivatalos órák alatt bármikor betekínthetők.

Ajánlati minta:

„En alulirott a Székesfehérvár szab. kir. város által a budai-uton jelenleg épített új gyalogsági laktanyától kivezető alagsatornának az aszálvölgyi ároki meghosszabbítására; ugy a városi árvaház előtti tér s ezt a kigyó-utcával összekötő köz alagsatornázására vonatkozó, a városi közgyűlésnek 1903. évi Julius hó 21-én. 176|12579 és 175|12603 sz. a kelt határozataival megállapított összes munkálatokat az ahhoz tartozó anyag beszerzéseket és szállításokat, miként azok a meglevő és általam betekintett építési okmányokban nevezetesen a két építési tervben, két költségvetésben és két műszaki feltételekben kintüntetve vannak, illetőleg az építési bizottság későbbi rendelkezései szerint szükségessé válandanak s velem között két költségvetés minden egyes tételénél kített egységi árakból . . . az . . . száztól *engedés, feltűfizetés* mellett elvállalom, egyuttal kijelentem, miszerint az ezen munka teljesítésére vonatkozólag Székesfehérvár szab. kir. város tanácsának 14107/903. sz. alatt kelt határozatával megállapított feltételeket ismerem és azokat magamra nézve kötelezőknek kijelentem.

A kívánt bánatpénz fejében 440 koronát szóval négysszáznegyven koronát készpénzben, következő értékpapírokban ide mellékelve betérjeszem.”

Kivülről:

„Ajánlat a székesfehérvári most épült új gyalogsági laktanyából kivezető alagsatorna meg-

hosszabbítási, és a városi árvaház előtti tér ugy ezt a kigyó utcával összekötő köz alagsatornázási munkálataira.”

Felhivatnak mindazon iparhatósági jogosultsággal bíró vállalkozók, kik a fentebbi munkálatokat vállalatba venni óhajtják, hogy zárt ajánlatokat a már jelzett helyen és időben beadni annyival is inkább el ne mulasszák, mert a határidőn túl érkezettek, nemkülönben a hiányosan kiállított, avagy fel nem szereltek figyelembe vétetni nem fognak.

Székesfehérvárott, 1903. augusztus 29-én.

Polczer Péter s. k.,
gazd. tanácsos.

14108|1903.

Arlejtési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város a budai-ut mentén fekvő, az építési tervben megjelölt telken építendő pótkeret-laktanya építésével s az ehhez szükséges anyagok beszerzésével és szállításával összekötött összes munkálatoknak a városi közgyűlés 1903. évi Julius hó 21-én 173|12578. sz. a kelt határozatával elfogadott 7 drb. terv, egy költségvetés és egy műszaki feltételek szerint illetve az azokban kitüntetett minőségű anyagokból valamint azokban kített méretekhez képest és ott leirt módon elkészítését vállalkozás útján eszközöli.

A vállalkozás zárt ajánlatok és nyilvános szóbeli árlejtés útján történik.

A zárt ajánlatoknak a városi közigazgatási iktatóban leendő beadására és egyuttal a megelőző szóbeli árlejtésre határidőül 1903. évi szeptember hó 9-ik napjának délelőtti 11 óráját a városház nagytermébe tűzőm ki.

A tervek, költségvetések s egyéb feltételek alulirott hivatalos helyiségében (városház 11. sz.) a délelőtti hivatalos órák alatt bármikor betekínthetők.

Az írásbeli ajánlati minta a következők:

„En alulirott a Székesfehérvárott a budai-ut mentén fekvő és erre kijelölt telken a városi közgyűlés 1903. évi Julius hó 21-én 173|12578 sz. a kelt határozatával elfogadott 7 drb. terv, egy költségvetés és egy műszaki feltételek szerint építendő pótkeret laktanya építésével s az ehhez szükséges anyagok beszerzésével és szállításával összekötött összes munkálatokat s ahhoz tartozó anyagbeszerzéseket és szállításokat, miként azok a meglevő és általam betekintett építési okmányokban nevezetesen a 7 drb. építési tervben, egy költségvetésben egy műszaki feltételekben kintüntetve vannak, illetőleg az építési bizottság későbbi rendelkezései szerint szükségessé válandanak, a velem között költségvetés minden egyes tételénél kített egységi árakból . . . az az . . . száztól *engedés, feltűfizetés* mellett, elvállalom, egyuttal kijelentem, miszerint az ezen munka teljesítésére vonatkozólag Székesfehérvár szab. kir. város tanácsának 1903. évi augusztus hó 24-én 14108|903. sz. a kelt határozatával megállapított feltételeket is ismerem és azokat magamra nézve kötelezőknek jelentem.

A kívánt bánatpénz fejében 3722 kor. szóval háromezerhétsszázhuszunkettő koronát készpénzben, következő értékpapírokban ide mellékelve betérjeszem.

Kivülről:

„Ajánlat a székesfehérvári pótkeret laktanya építési munkálatokra.”

Felhivatnak mindazon iparhatósági jogosultsággal bírók, kik a fentebbi vállalatot elnyerni óhajtják, hogy zárt ajánlatokat a már jelzett helyen és időben beadni annyival is inkább el ne mulasszák, mert a hiányosan kiállított s kellekép fel nem szerelt, avagy a határidőn túl érkezettek figyelembe vétetni nem fognak, egyzersnimt pedig a kizűött helyen és időben megtartandó szóbeli tárgyalásra ezuttal meghivatnak.

Székesfehérvárott, 1903. évi augusztus hó 29-én.

Polczer Péter s. k.,
gazd. tanácsos.

RODE I.
női- és férfi-kalap üzlete
Székesfehérvárott
(barátok épületében.)

Panama kalapok (puha) . 1.20 1.50 1.80
Lónyai " " . 1.20 1.50 1.80
Tókió fekete (kemény) . 1.80 2.— 3.—
Fiu és férfi szalma kalapok 50 krtól feljebb.
Fiu és férfi sport sapkák 20 krtól " "
Férfi sport szürke vászon cipző . 1.20
Férfi és női bőr (Classe) keztyű párja — 65

Nyers selyem turista és siffon ingekben állandó raktár.

Legjobb gyártmány gallér, kézelő és férfi harisnyákból.

Nyakkendőköl gyári raktár és az árak 15 krtól feljebb.

Legujabb párisi és becsi modell női kalapokban állandó nagy választék.

Tisztelettel
LASITS ERZSI.
(Barátok épületében.)

HIRDETÉSEK

a „FEJERMEGYEI NAPLÓ” részére
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

A pozsonyi mezőgazdasági kiállításon aranyéremmel kintüntetve.

SCHEIBER OSCÁR
ÉS
WEISS OSCÁR

OKLEVELES MÉRNÖK,
KÉPESÍTETT ÉPÍTŐMESTER, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ

MŰSZAKI IRODÁJA
SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 17. SZ.

Elvállal mindennemű műszaki munkát, mint birtokfelmerést és térképezést, gazdaságok beosztását, parcellázást, vagosítást, gazdasági és normál vasutak és utak nyomjelzését, építését, csatornázás, alagsóvezes, gazdasági épületek, bérházak, lakóházak, villák, telefonhálózatok, vízművek, hidak, mindennemű beton munkák tervezését és építését.

Pérea ügyekben szakértőül ajánlkozik. Levélbeli megkeresésre azonnal válaszol.